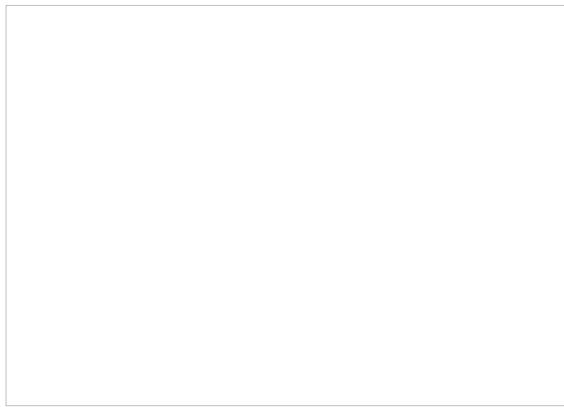

Kuran we Sünnet saýasynda, ylym öwrenmekligiň ähmiýeti.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Allah Tagalanyň rahmetinden soňra biziň jennete girmegimize sebäp boljak zat salyh amallardyr. Amalyň salyh bolmagy we Allah Tagalaň gatynda kabul bolmagy üçin iki şert gerekdir:

1-njisi edilen amal ýeke-täk Allahyň razylygy üçin edilen bolmalydyr!

2-njisi Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) sünnetine laýyk bolmalydyr!

Ýagny birinji şerti üçin dogry akyda (ygtykat) gereklidir, ikinjisi üçin bolsa, sünneti gowy bilmelidir. Akyda we sünneti bilmek üçin bolsa, ylym öwrenmelidir. Biz ylymy näçe gowy öwrensek şonçada amalymyz dogry we dürs ýagny salyh bolar we jenneti gazanmagymyz ýeňilleşer. Şonuň üçin hem Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýär: “**Kim ylym öwrenmek üçin ýola çyksa, Allah Tagala ol kişi üçin jennete giden ýoly ýeňilleşdirer.**”¹

Zamanamyzda ylym öwrenmegiň esbaplarynyň köpelmegine, dini ylym berip duran ýokary okuw jaýlarynyň bar bolmagyna garamazdan, musulmanlaryň din ylymyny öwrenmäge ýeterli derejede gaýrat sarp etmeyänini görýäris.

Bu makalamyzda Kur'an-Kerim we Hadyslaryň saýasynda ylymyň we alymligyniň ähmiýetine üns çekmek isledik Musulman doganlarymyzyň ylym öwrenmäge bolan gaýratlarynyň artmagyna, bu makalaň wesile bolmagyny Allah Tagaladan dileýäris!

Ylymyň we alymyň fazileti barada Kur'an-Kerimden aýatlar:

1-Allah Tagala şeýle diýär: “**Aýt: Robbim ylymmy artdyr.**”²

Allah Tagala Pygamberimize (sallallahu aleýhi we sellem) we ymmatyna mal-mülk ýa-da nesil däl-de, hut ylymyň artdyrylmagyny dilemeli buýurdy. Çünkü iki dünýäň bagty diňe Allah Tagalany we Pygamberi (sallallahu aleýhi we sellem) tanadan ylymy öwrenmek we ol ylyma amal etmek bilen mümkindir. Selef-salyhyň diýisi ýaly: ynsanlar iýmek-icmekden beter ylyma mätäçdirler. Dini ylymdan mahrum bolan kişi, köp haýyrdan mahrum bolar.

2-Allah Tagala aýatda: “**Aýt: Bilýänler bilen bilmeýänler (ýagny ylymlylar bilen ylymsyzlar) deň bolarmy?**” diýdi.³

Allah Tagala ylymly kişiler bilen ylymsyz kişileriň deň däldigini bize bildirdi. Bu hem alymlaryň mahlukatyň içindäki ornumyň uludygyna delildir. Allah Tagala iman etmedik ynsanlardan, iman edenleri üstün kyldy. Iman edenleriň içinde bolsa, alymlary üstün etdi.

Bu barada Allah Tagala şeýle aýtdy: “**Allah Tagala siziň içiňzdäki iman edenleri we ylym eýelerini derejelere beýgelder.**”⁴

Ymam Taberi (rahimehullah) bu aýatyň tefsirinde şeýle diýär: “Allah Tagala imanly kişilerden ylymlylary, haçanda ylymlaryna amal eden wagtlarynda, ylym berilmeyän müminleriň öñünde olary beýgelder.”⁵

3-Allah Tagala şeýle diýdi: “**Bendeleriň içinden diňe alymlar Allahdan gorkarlar.**”⁶

Bu aýatyň tefsirinde: Ýagny Allah Tagalany haky bilen tanap, haky bilen gorkýan alymlardyr. Alymlar näçe Allahy tanadygyja, Oňa bolan söýgüsü, umydy we gorkylary artar, diýdiler.

Şonuň üçin hem bir kişiniň ylymy artyp başlasa, Allah Tagala bolan gorkysam, takwalygam artar. Ol kişi haram zatlardan uzaklaşmak, Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) sünneti bilen ýasaşmak, Allah Tagalaga ybadat etmek ýeňil bolar.

4-Allah Tagala şeýle diýdi: “**Eger bilmeýän bolsaňyz zikir ähline (ýagny alymlardan) soraň.**”⁷

Allah Tagalanyň hut özi alymlara ýüz tutmagy, bilmeyän zatlarymyzy olardan soramagy tabşyrýar. Bu bolsa, alymlaryň mertebesiniň beýikdigini görkezyär.

Köplenç ýaşlaryň arasynda din meselede sorag ýüze çykanda öz kellelerinden bilse-bilmese jogap berişlerine duşmak bolýar. Emma Allah Tagala bize bilmeyän meselämizde bilyän kişilerden ýagny alymlardan soramagymyzy emr etdi. Şonuň üçin her birimiz din meselesinde bir sorag ýüze çykanda, her kimden dälde, alyma ýa-da din ugrunda okan talyba yüz tutmaly. Biz üçin iň dogrusy şudyr.

Mysal üçin ýüregimiz agyrsa biz kime ýüz tutýarys? Her öñümüzden çykana öz saglygymyzy ynanmakdan gorkýarys we iň gowy lukmana ýüz tutýarys! Din meselesi jan-saglykdan kän ähmiyetlidir. Çünkü öz janyny sowatsyz lukmana ynanan kişi saglygyny ýitirse, dini her ýerden we her kimden öwrenen kişi ahyryédeni howp asytynda goýyandyr. Eger seniň din barada sorag soran kişiň ylymsyz bolsa ýa-da bidgatçy bolsa, saňa ýalňyş maglumat bermek bilen seniň ahyryediňi howpa salar!

Ýa-da başga bir mysal bereliň! Eger biz gymmat bahaly bir zat satyn aljak bolsak ilkinji giren dükanymyzzdan alman, eýsem birnäçe ýerden sorap-iýdäp bahaladyp görýaris! Haýsy ýer biz üçin amatly, haýsy ýeriň harydynyň hili has gowudygyny barlayarys! Din meselesi mal-mülkden, jandan has ähmiyetlidir. Şonuň üçin hem din meselede sorag ýüze çykanda Allah Tagalanyň bize tabşyryşy ýaly alymlara ýüz tutmalydyr. Elbetde ýüz tutjak alymymyzyň ähli-sünnet, selefsalyhyň ýolundan ýoreýän akydası dogry we dürs bolan, geplände Kur'an we Sahyh Sünnetden gürleyän alym bolmagyna üns bermelidir. Çünkü zamanamyzda ylymy bolmasada alym syrap ýören az däldir!

Ylymyň we alymyň ähmiyeti barada hadyslar:

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleýhi we sellem) şeýle diýdi:

1- “Allah Tagala kime gowlyk-haýyr islese, ol kişini dinde fakyh (alym) eder.”⁸

Ajurri şeýle diýyär: “**Allah Tagala olar hakynda gowlygy-haýyr islände olary dinde fakyh-alym etdi, Kitaby we hikmeti öwretti. Bendeleriň öñünde çyra we ýurtlar üçin ýagtylyk etdi.**”⁹

Musulman doganlar, úýalar eger Allah Tagala sizi din ylymyny öwrenmäge höwes, yħlas beren bolsa, bu eýyäm gowulygyň alamatydyr.

Köp kişi dünýewi ugurdan hukuk ýa-da lukmançylyk okasa, uly üstünlik hasap edýär, diplomy bilen öwünýär. Emma din ylymyna gezek gelende göýä buny bir-iki sany mollaň okaýan ylymy ýaly düşünje bilen garalýar. Aslynda bolsa, iň abraýly ylym Pygamberimiziň (sallallahu aleýhi we sellem) goyup giden ylymyny öwrenmekdir.

2-“Kim ylym almak üçin ýola çyksa, Allah Tagala ol kişi üçin jennete giden ýoluny ýeňilleşdirer.”¹⁰

Allah Tagalanyň rahmetinden soňra biziň jennete girmegimize sebäp boljak zat dogry akyda (ygtykat) we salyh amaldyr. Dogry akyda eýe bolup we salyh amal etmek üçin bolsa, ylym zerurdyr. Eger üns berseňiz ylymsyz we alymlardan din öwrenmän ýören kişileriň akydalary bozuk, amallaryna bolsa bidgat girip gidenini görseriň! Emma bir kişi Kur'an we Sünnet saýasynda, ähli-sünnediň ýoluna laýyklykda, öz akydasyny we amalyny doğrulasa ol kişiniň jenneti gazanmagy hem ýeňilleşjekdir.

3-“Adam oglý öлende şu üç zatdan başga ähli amaly kesiler: Sadakai-jariye, peýda berip duran ylym we özi üçin doga-dileg edip duran salyh perzent.”¹¹

Eger dogry we dürs ylym alyp, ol ylyma amal edenimizden soňra ymmata peýdaly ylym goýup gidip bilsek. Musulmanlar ol ylymdan peýdalandyklaryça, bize sogaby geljekdir. Hadysda aýdylyşy ýaly: Haýyr-sogap işleri öwreden kişi, göýä ol zady özi eden ýaly sogap gazanar.

4-“Ylym öwrenmek ähli musulmana parzdyr.”¹²

Ýediden-ýetmiş, erkekden-zenanlara çenli her bir musulman ylym öwrenmelidir. Ylym öwrenmek sallançakdan - gabyra çenli dowam edýändir.

5-“Dünýä we dünýädäkiler melundyr (lagnatlydyr). Diňe Allahy zikir etmek bilen meşgul bolan we oňa ýardam edýän ylym eyeleri (alymlar) we ylym öwrenen kişi bulardan däldir.”¹³

Biz haýsy topara degişli? Ylym öwrenýänmi ýa-da öwredýänmi?

6-“Kim ylym almak üçin ýola çyksa, gaýdyp gelýänçä Allah ýolundadyr.”¹⁴

“Alymyň abide (gula) bolan üstünligi, aýyň ýyldyzlara bolan üstünligi ýalydyr. Alymlar Pygamberleriň mirasçylarydyr. Pygamberler dinar, dirhem miras goýmadylar. Olar diňe ylym miras goýup gidendirler. Kim ol mirasdan paý alsa, bol-elin, bereketli paý aldygydyr.”¹⁵

Halalyndan gazanç etmek hem ybadattdyr. Emma iň gowy gazanç, iň haýyrly baýlyk Pygamberimizden (sallallahu aleýhi we sellem) galan mirasa eýe bolmakdyr.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

1-Sahyh Muslim, K.Zikir we'd Dua, No: 38.

2-Taha, 20/114.

3-Zümer, 39/9.

4-Mujadele, 58/11.

5-Jamiul-Bey'an 28/19.

6-Fatyr, 35/28.

7-Enbiýa, 21/7.

8-Sahyh Buhari, K.Ilim /10. Sahyh Muslim, K.Imara, No: 175.

9-Ahlakul-Ulema /94.

10-Sahyh Muslim, K.Zikir we'd Dua, No: 38.

11-Sahyh Muslim, K. Wasyýýe, No: 14.

12-Ibn Maje, Hasen hadis.

13-Tirmizi, 4/2322. Hasen-garib.

14-Tirmizi, 5/2647. hasen-garib.

15-Tirmizi, 5/2685.